

หลักการแปลบันเทิงคดี

วรรณกรรม หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ไม่ว่าจะใช้วิธีร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ไม่ว่าจะเป็นผลงานของกวีโบราณหรือปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงสิ่งที่เราเรียกว่า “วรรณคดี” ด้วย ตามปกติวรรณกรรมเป็นงานเขียนที่จัดไว้ในประเภท “บันเทิงคดี” งานแปลทางบันเทิงคดีที่จะนำมากล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ งานแปลนวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน นิยาย บทละคร การ์ตูน บทภาพยนตร์ บทเพลง เป็นวรรณกรรมที่ผู้อ่านมุ่งหวังที่จะได้รับความบันเทิงเพลิดเพลิน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่จะค้นหาความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ นั้นเป็นจุดประสงค์รองลงมา

การแปลวรรณกรรมสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การรักษาความหมายเดิมไว้ให้ครบถ้วน ถูกต้องไม่เปลี่ยนแปลง ไม่กลายเป็นตรงกันข้าม รักษาของของความหมายเดิมไว้ให้เป็นรสเดียวกัน เช่น รสรัก เศร้าโศก ขมขื่น เบื่อหน่าย สงสัย หวาดระแวง ริษยา ซื่นซม ห่วงใย แค้นใจ ซาบซึ้งใน ความดี สำนึกในบุญคุณ ความมีไมตรีจิต ความอ่อนโยน เป็นต้น การรักษาความหมายเดิมกับการ รักษาของของความหมายเดิมเป็นหัวใจของการแปลงานบันเทิงคดี ผู้แปลต้องใช้ศิลปะที่ละเอียด ลึกซึ้ง เพราะงานแปลประเภทนี้เป็นงานศิลปะอย่างแท้จริง นอกจากนี้วัฒนธรรมก็เป็นอีกเรื่อง หนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดข้อความของแต่ละภาษาให้ได้ความชัดเจน แต่ละชาติ แต่ละภาษาย่อมมีวัฒนธรรมของตนเอง นักแปลจะต้องพยายามเข้าใจวัฒนธรรมของภาษาทั้งสอง ภาษา คือภาษาต้นทางและภาษาปลายทางที่ตนกำลังใช้ทำงานอยู่ให้ถ่องแท้ บทแปลที่ สำเร็จแล้วจึงจะเป็นบทแปลที่สมบูรณ์แบบ นักแปลที่ดีจะต้องหมั่นสังเกตความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรมของภาษาทั้งสองที่กำลังถ่ายทอดอยู่นั้นให้ดี มิฉะนั้น งานแปลที่สำเร็จแล้วอาจไม่ สมบูรณ์พอก็ได้

ก่อนลงมือแปล ควรเข้าใจสิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญในงานแปล 4 อย่าง เรียกในภาษาอังกฤษ ว่า The 4 T's of translation ได้แก่สิ่งต่อไปนี้คือ

1. Text คือต้นฉบับที่กำลังจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทาง
2. Team คือผู้แปลและคณะ
3. Tools เครื่องมือที่ใช้ในการแปล ได้แก่พจนานุกรมภาษาเดียว พจนานุกรมสองภาษา พจนานุกรมเฉพาะด้าน คำลงคำ รวมทั้งหนังสือคำแปลหรืออธิบาย idioms, slangs, colloquials, dialects, figure of speech และอื่นๆ อีก ปัจจุบัน มีพจนานุกรมออกใหม่ มากมาย ใครขอแนะนำให้หาซื้อเล่มที่จัดพิมพ์ล่าสุด ขนาดใหญ่ที่สุด เพื่อจะได้มีศัพท์มาก สะดวกแก่การค้นหาคำแปล

เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการทำงานแปลในปัจจุบัน นอกจากจะ

ใช้พิมพ์งานแล้ว ยังใช้แก้ตัวสะกด search หาความหมาย และส่งอีเมลเข้าสำนักพิมพ์ได้ หนังสืออ้างอิง (References) เป็นหนังสือที่ช่วยได้มากในการแปลเช่นกัน เพราะ บางครั้งที่ไม่สามารถหาคำแปลที่ถูกต้องได้ ก็สามารถค้นคว้าเปรียบเทียบคำแปลได้จาก หนังสืออ้างอิง

4. Target ผู้อ่านเป้าหมาย หนังสือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารชนิดหนึ่ง ผู้อ่านหนังสือมี หลายวัยหลายวุฒิภาวะ ผู้แปลควรกำหนดให้ถูกกว่าผู้อ่านเป้าหมายคือใคร แล้วใช้ภาษา และลีลาที่เหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมายด้วย

ต่อมา **หลักการแปลนวนิยาย** นวนิยายแปลเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่าง แพร่หลายในทุกประเทศและทุกกาลสมัย ผู้แปลมีความสำคัญเทียบเท่ากับผู้แต่ง ในบางครั้งมี ความสำคัญยิ่งกว่าผู้แต่ง เช่น เสถียรโกเศศ-นาคะประทีป ได้รับความสำเร็จในการแปลเรื่องกาม นิธ จนได้รับการยกย่องอย่างสูงทั่วไปในทุกวงการหนังสือของไทย งานแปลนวนิยายและหนังสือ ประเภทบันเทิงคดีมักจะนำชื่อเสียงเกียรติคุณมาสู่ผู้แปล ดังนั้นงานแปลประเภทนี้จึงมีความ สำคัญมากในวงการแปล คุณค่าของวรรณกรรมอยู่ที่ศิลปะในการใช้ภาษาของผู้แปลที่สามารถ ค้นหาคำที่สละสลวยและสอดคล้องกับต้นฉบับเป็นอย่างดี

ในการแปลผู้แปลจะต้องแปลชื่อเรื่องของวรรณกรรม ชื่อของหนังสือหรือ ภาพยนตร์มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะผู้แต่งได้พิถีพิถันตั้งชื่องานของเขาอย่างดีที่สุด เพื่อบอกคุณลักษณะของงานเพื่อเราใจผู้อ่านผู้ชมให้สนใจและติดตามผลงาน และเพื่อบอกผู้อ่าน เป็นนัย ๆ ว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไรต่อผู้อ่าน หลักการแปลชื่อเรื่องตามที่นักแปลมืออาชีพปฏิบัติ อยู่มี 4 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 ไม่แปล แต่ใช้ชื่อเดิมเขียนเป็นภาษาไทยด้วยวิธีถ่ายทอดเสียงหรือ ถ่ายทอดตามตัวอักษร แบบที่ 2 แปลตรงตัว ถ้าชื่อต้นฉบับมีความสมบูรณ์ครบถ้วนจะใช้วิธีแปล ตรงตัวโดยรักษาคำและความหมายไว้ด้วยภาษาไทยที่ดีและกะทัดรัด แบบที่ 3 แปลบางส่วน ดัดแปลงบางส่วน จะใช้วิธีนี้ต่อเมื่อชื่อต้นฉบับห้วนจนเกินไป ไม่ดึงดูด และไม่สื่อความหมายมาก เพียงพอ เช่น Poor People รักของผู้ยากไร้, Animal Farm การเมืองของสัตว์, The Old Man and the Sea เฒ่าผจญทะเล เป็นต้น และแบบที่ 4 ตั้งชื่อใหม่โดยการตีความชื่อเรื่องและเนื้อเรื่อง ผู้ แปลต้องใช้ความเข้าใจวิเคราะห์ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องจนสามารถจับประเด็นสำคัญและลักษณะ เด่นของเรื่อง และจุดประสงค์ของผู้เขียนเรื่องได้ จึงจะสามารถตั้งชื่อใหม่ที่ดีได้ เช่น Gone with the Wind วิมานลอย, The Jungle ชีวิตเปลี่ยน, The Great Gatsby รักเธอสุดที่รัก เป็นต้น

หลักการแปลขั้นต่อมา คือ **การแปลบทสนทนา** สิ่งที่เป็นปัญหาของการแปล นวนิยายคือบทสนทนา หรือถ้อยคำโต้ตอบกันของตัวละคร ซึ่งใช้ภาษาพูดหลายระดับแตกต่างกัน

ตามสถานภาพทางสังคมของผู้พูด ตั้งแต่ราชาศัพท์ ภาษาสุภาพ ภาษาที่เป็นทางการ ภาษากันเอง และบางครั้งก็เป็นภาษาพูดแบบทั่วไปซึ่งเต็มไปด้วยคำสแลง คำสับถ่วง คำย่อ คำตัดสั้น ๆ ที่ใช้กันตามความเป็นจริง ถ้าผู้แปลไม่คุ้นกับภาษาพูดระดับต่าง ๆ ก็อาจจะเข้าใจผิดได้ ตัวอย่างเช่น คำทักทาย คือ การแปลคำทักทาย ในภาษาอังกฤษมีการใช้คำพูดทักทายหลายประโยค เช่น How do you do? คุณสบายดีหรือคะ (ครับ)

การตัดถ้อยคำให้สั้นลงทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ในภาษาพูดมักจะตัดเสียงคำให้สั้นลง เช่น ตัดเสียงพยางค์หน้าคำ (Good morning พูดว่า morning) ตัดเสียงพยางค์กลางคำ (มหาวิทยาลัย พูดว่า มหาลัย, นักศึกษา พูดว่า นักษา, พิษณุโลก พูดว่า พิษโลก) ในการแปลบทสนทนามีหลักการที่สำคัญที่สุดคือ แปลให้เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับฐานะของผู้พูด สอดคล้องกับระดับภาษาที่ใช้ในโอกาสนั้น รักษาความหมายโดยนัยไว้ให้ครบถ้วน อย่ากังวลกับการแปลคำต่อคำ เพราะจะทำให้ภาษาฟังดูแข็ง ๆ ไม่เป็นธรรมชาติ

ความแตกต่างในการใช้ภาษามีสาเหตุสำคัญหลายประการซึ่งเกิดจากอาชีพของผู้พูด วัย เพศ และสถานภาพทางสังคม ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าสังคมของผู้พูดมีลักษณะอย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สังคมมีอิทธิพลต่อภาษาพูด การใช้ภาษาของบุคคลในสังคมก็เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เปลี่ยนตามสภาวะแวดล้อมคือ ผู้ฟัง กาลเทศะ และอารมณ์ เช่น คำว่า กิน ในสภาพแวดล้อมที่มีผู้ใหญ่ หรือผู้ไม่คุ้นเคย ใช้คำรับประทาน ลองชิม ลิ้มรส หรือในสภาพแวดล้อมที่มีเด็ก ๆ ใช้คำ หม่ำ อ้า หรือในสภาพแวดล้อมที่มีผู้คุ้นเคย ใช้คำ กิน จัดการ งาม เป็นต้น

หลักการแปลขั้นต่อมา คือ การแปลบทบรรยาย เป็นข้อความที่เขียนเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ ซึ่งมักจะใช้ภาษาเขียนที่ขัดเกลาและแตกต่างกันหลายระดับ ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการแปลเพื่อให้สอดคล้องกับต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ถ้าวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทบรรยายแล้ว จะพบว่าความยุ่งยากเกิดจากภาษาสองประเภท คือ ภาษาในสังคม กับภาษาวรรณคดี ดังนี้ ภาษาในสังคม พฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์ในแต่ละสังคมนั้นจะต้องผ่านการฝึกฝนมาแล้วจนเกิดความเคยชิน ภาษาของแต่ละสังคมบางครั้งก็คล้ายกันบางครั้งก็แตกต่างกัน เช่น เรื่องตลกขบขันของสังคมหนึ่งอาจกลายเป็นเรื่องอับอายขายหน้าของอีกสังคมหนึ่ง ไม่มีสังคมใดที่ทุกคนในสังคมพูดภาษาที่มีความหมายอย่างเดียวกันทั้งหมด

ต่อมาก็คือ ภาษาวรรณคดี (literary language) คือ ภาษาที่ใช้เขียนในวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น กวีนิพนธ์ นวนิยาย บทละคร ความเรียง หรือข้อความในโอกาสที่ต้องการความไพเราะ สละสลวย เป็นภาษาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งความหมาย ไวยากรณ์ และความไพเราะ ภาษาระดับนี้ไม่นิยมใช้พูดจากันในชีวิตประจำวัน แต่จะนิยมใช้ในการเขียนที่ไพเราะเท่านั้น

ภาษาระดับนี้จะคำนึงถึงลีลาการเขียนที่เป็นลักษณะเฉพาะของผู้เขียนประกอบด้วยการเล่น ความหมายของคำ เสียงของคำ การเปรียบเทียบเพื่อสร้างมโนภาพและเร้าอารมณ์ การใช้สำนวน คมคาย เช่น Don't beat about the bush. อย่าพูดจาอ้อมค้อม

ขั้นตอนในการแปลวรรณกรรมควรปฏิบัติดังนี้ อ่านเรื่องราวให้เข้าใจโดยตลอด สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่จะแปลได้ ย่อความเนื้อเรื่อง จับประเด็นของเรื่อง ทำแผนผัง ความสัมพันธ์ของตัวละครสำคัญในเรื่อง และพฤติกรรมที่มีความหมายมีความโยงใยต่อกัน, วิเคราะห์ถ้อยคำสำนวน ค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่เคยรู้จัก ค้นหาความกระจ่างของ ข้อความที่ไม่เข้าใจ ค้นหาความกระจ่างด้านวัฒนธรรม และลงมือแปลเป็นภาษาไทยด้วยถ้อยคำ สำนวนที่เรียบง่าย อ่านเข้าใจง่าย และชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ

หลักการแปลขั้นต่อมาคือ **หลักการแปลบทละคร** บทละครคือวรรณกรรมการแสดง ถ้าไม่มีดนตรีหรือบทร้องประกอบ เรียกว่า ละครพูด ถ้ามีดนตรีหรือบทร้องเป็นส่วนสำคัญก็ เรียกกันทั่วไปว่า ละครร้อง ละครรำ ละครไทยมีชื่อเรียกมากมาย เช่น ละครชาตรี ลิเก เป็นต้น บทละครที่กล่าวถึงนี้เกี่ยวกับการแปลหมายถึง ละครโศก ละครชวนขัน ละครโอเปร่าหรือ อوبرา และบทละครสำหรับแสดงบนเวที หรือบทละครที่เขียนขึ้นเพื่อให้อ่าน ในบทละครสมัย ใหม่ ส่วนใหญ่เป็นบทเจรจาหรือบทพูด ซึ่งตัวละครจะต้องเปล่งเสียงอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ฟัง เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และติดตามเรื่องราวได้ถูกต้อง

บทพูดเป็นสิ่งสำคัญของการดำเนินเนื้อเรื่องให้ต่อเนื่องกัน การเขียนละครที่ดี บทพูดจะไม่ยืดเยื้อ และจะประกอบด้วยถ้อยคำที่กะทัดรัดชัดเจน ขณะที่ตัวละครพูดจากัน ผู้เขียน บทจะเขียนบอกผู้แสดงให้แสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ ด้วย เช่น ร้องไห้ หัวเราะเบา ๆ หอบ หวาด กลัว เป็นต้น บางครั้งจะบอกผู้แสดงที่ไม่ได้อยู่หน้าเวที เช่น เสียงเดินมาเปิดประตู เสียงทะเลาะ กันเอะอะ เสียงปิ่น เป็นต้น ผู้แปลมักจะแปลการบอกบทเช่นนี้ไว้ในวงเล็บ บทบรรยายของบท ละครเป็นคำบรรยายฉาก สถานที่ เวลา และการปรากฏตัวของตัวละคร ส่วนมากจะบรรยายก่อน เปิดม่าน

วิธีแปลบทละคร ดำเนินการแปลเช่นเดียวกับการแปลเรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน นิยาย คือ เริ่มต้นด้วยการอ่านต้นฉบับเพื่อทำความเข้าใจให้ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ หาความหมาย และคำแปลแล้วจึงเขียนบทแปลด้วยภาษาที่เหมาะสม ในการอ่านต้นฉบับบทละคร ในการอ่าน ครั้งแรกเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ตรวจสอบความเข้าใจด้วยการตั้งคำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด และในการอ่านครั้งต่อไปเพื่อค้นหาความหมายของคำและวลีที่ไม่รู้จักโดยใช้พจนานุกรมช่วยและหาความรู้รอบตัวเพิ่มเติมเกี่ยวกับต้นฉบับ

หลักการแปลต่อมาคือ **หลักการแปลบทภาพยนตร์** ภาพยนตร์จากต่างประเทศที่ฉายในโรงและในจอโทรทัศน์ ถ้าแปลบทเป็นภาษาไทยหรือพากย์ไทยจะอำนวยความสะดวกและความบันเทิงให้แก่ผู้ชมเป็นอันมาก บทภาพยนตร์ที่นำมาแปลจะถ่ายถอดเป็นบทเขียนอ่าน นอกจากบางครั้งที่ไม่มีบทเขียน ผู้แปลต้องดูและฟังจากฟิล์ม จุดประสงค์หลักของบทภาพยนตร์แปลมี 2 ประการคือ ประการที่หนึ่ง นำบทแปลไปพากย์หรืออัดเสียงในฟิล์ม ผู้ฟังจะได้ยินเสียงนักแสดงพูดภาษาไทย และประการที่สอง นำบทแปลไปเขียนคำบรรยายในฟิล์มดั้งเดิม ผู้ฟังจะได้ยินเสียงเดิมของนักแสดงและได้เห็นคำแปลพร้อมกัน

บทแปลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ตามประการที่หนึ่งผู้แปลต้องระวางความจำกัดตามจังหวะขยับริมฝีปากของผู้แสดงเท่าที่ปรากฏให้เห็น ส่วนข้อดีคือ หากมีข้อผิดพลาดก็จะจับไม่ได้ และตามประการที่สองบทแปลจะจำกัดด้วยเนื้อที่ในฟิล์มให้พอเหมาะกับการรอบภาพและขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์คำบรรยาย ข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ชมภาพยนตร์สามารถจับผิดคำแปลได้จากการเปรียบเทียบคำพูดของนักแสดงกับคำแปล ในกรณีนี้ผู้แปลไม่มีทางหนีรอดไปได้เลย

บทภาพยนตร์มีลักษณะเหมือนบทละครที่ประกอบด้วยคำสนทนาเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้แสดงภาพยนตร์จะมีจำนวนหลากหลายกว่า แต่ละคนจะใช้คำพูดต่างกันตามอุปนิสัยใจคอ และพูดจรวดเร็วกว่าผู้แสดงซึ่งจากพูดช้า และเน้นย้ำให้ชัดเจน บางครั้งผู้แสดงอีกคนหนึ่งจะช่วยเน้นย้ำด้วยการถามซ้ำบ้างทวนคำถามบ้าง และอุทานบ้าง นอกจากนี้การแสดงภาพยนตร์จะมีความเคลื่อนไหวเร็วกว่าการแสดงละครมาก บางทีพูดไปเคลื่อนไหวไปมีผลต่อการแปลบทขึ้นต้องแปลให้รวดเร็วและทันกับบทบาทของการแสดง บทภาพยนตร์เป็นข้อเขียนที่มีจุดประสงค์นำไปแสดง และพูดตามการสับเปลี่ยนฉากที่รวดเร็วเพื่อความฉับไวโดยรักษาความต่อเนื่องของภาพและเนื้อเรื่องไว้ให้เอกภาพ ผู้แปลต้องตระหนักในลักษณะเฉพาะของบทภาพยนตร์เพื่อป้องกันมิให้มีความเข้าใจผิดจนเกิดการแปลผิด

หลักการแปลต่อมาคือ **หลักการแปลนิทาน นิยาย** สำหรับบันเทิงคดีประเภทนิทาน นิยาย เรื่องเล่า เป็นสิ่งที่มีมาแต่โบราณสมัยที่ยังไม่ใช้ตัวอักษรสื่อสารกัน นิทาน นิยาย และเรื่องเล่าเป็นการเล่าเรื่องด้วยปาก ดังนั้นจึงเรียกกันว่า วรรณคดีปาก หรือ มุขปาฐะ (Oral Literature) เนื่องจากการเล่านิทาน นิยาย เรื่องเล่าใช้วิธีการบรรยายและพรรณนา จะไม่ใช้วิธีซับซ้อน ดังนั้นจึงมีผู้เรียกว่า วรรณกรรมวรรณานา (Narrative Literature) ในปัจจุบันนิทาน นิยาย เรื่องเล่ายังคงมีลักษณะคล้ายในสมัยโบราณคือมีลักษณะสนุกสนานน่าตื่นตื้น ให้ความรู้ความเพลิดเพลิน ให้คติธรรมแก่ชีวิต

วิธีการแปลนิทานจะดำเนินการแปลตามขั้นตอนเช่นเดียวกับหลักการแปล

วรรณกรรมประเภทอื่น ๆ คือ จะอ่านต้นฉบับนิทานก่อน ในการอ่านครั้งแรกจะอ่านอย่างรวดเร็ว เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องของนิทาน แล้วตรวจสอบความเข้าใจเนื้อเรื่องด้วยคำถามทั้ง 5 คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำไม เป็นต้น และในการอ่านครั้งต่อไปจะอ่านอย่างช้า ๆ และค้นหา ความหมายและคำแปล ทำรายการคำและวลีที่ไม่ทราบความหมายและจะค้นหาความหมายใน พจนานุกรม เช่น leap หมายถึง กระโดด และขั้นตอนต่อมาคือ การเขียนบทแปล การใช้ภาษาใน นิทานอีสปเรื่องนี้เป็นภาษาระดับกลาง ใช้วิธีเขียนแบบเก่าไม่เหมือนกับปัจจุบัน การใช้ภาษาแปล ในการแปลสรรพนามที่สัตว์ใช้ในนิทานควรใช้ภาษาเก่า เช่น เจ้า ข้า ตอนจบของนิทานเป็นคำ สอน การแปลชื่อของเรื่องนี้สามารถใช้วิธีแปลตรงตัวได้

หลักการแปลต่อมาคือ **หลักการแปลเรื่องเล่า** เรื่องเล่าสั้น ๆ แฝงอารมณ์ขันมักจะ ปรากฏตามหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ผู้อ่านจะต้องเข้าใจปมของอารมณ์ขัน และหยิบยกขึ้นมา แปล ถ่ายทอดให้ตรงตามต้นฉบับ เรื่องเล่าแฝงอารมณ์ขันมักจะใช้ถ้อยคำจำกัดกะทัดรัด ถ้ามี ความกำกวมอาจเป็นเพราะผู้เขียนตั้งใจ เพราะความกำกวมสร้างอารมณ์ขันได้ เรื่องเล่ามักจะปะ กอบด้วยตัวละครสำคัญจำนวน 1-2 ตัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามความจำเป็นจะตัดตัวใดตัวหนึ่ง ออกไม่ได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะกระชั้นชิดแบบรวดเร็วเพื่อให้กระชับความ วิธีการแปลเรื่องเล่า สามารถดำเนินการแปลตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการแปลวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ คือจะเริ่มต้น ด้วยการอ่านต้นฉบับให้เข้าใจแล้วเขียนบทแปล ในขั้นตอนการเขียนบทแปล การใช้ภาษาในเรื่อง นี้เป็นภาษาระดับกลาง มีความกำกวม และอารมณ์ขัน ผู้แปลจะต้องเลือกหาคำที่ฟังดูน่าขัน

หลักการแปลต่อมาคือ **หลักการแปลการ์ตูน** การ์ตูนไม่ได้เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก แต่ผู้ใหญ่ก็ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียดจากการอ่านการ์ตูนเช่น กัน การ์ตูนให้ความบันเทิงทุกอย่างแก่ผู้อ่านและยังมีส่วนสร้างสรรค์ความสามารถเชิงสังเกต วิเคราะห์ และไหวพริบแก่ผู้อ่าน ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงการสื่อความหมายด้วยภาพกับภาษาเข้า ด้วยกัน หลักการสำคัญในการแปลการ์ตูนคือ การใช้คำแปลที่สั้น ชัดเจน เข้าใจหรือสื่อความ หมายได้ สามารถจำกัดจำนวนคำให้อยู่ภายในกรอบคำพูดได้ ภาษาในบทสนทนาของการ์ตูนมี หลายระดับขึ้นอยู่กับตัวละครที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้แปลต้องใช้ความสังเกตและความระมัดระวังให้การ ใช้ภาษาแปลมีความสอดคล้องกัน

วิธีการแปลการ์ตูนจะดำเนินการแปลตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการแปลเรื่องเล่าคือ เริ่มต้นด้วยการอ่านต้นฉบับให้เข้าใจโดยสังเขปรายละเอียดของภาพ ต่อจากนั้นจึงลงมือเขียนบท แปลโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ สามารถบรรจุลงในกรอบคำพูดได้พอดี สำหรับในขั้นตอนการเขียนบท

แปล เมื่อเข้าใจเรื่องราวโดยตลอดแล้ว อ่านซ้ำอีกครั้งอย่างละเอียดเพื่อเตรียมการเขียน ถ้ายังเขียนไม่ได้ก็หมายความว่ายังเข้าใจไม่แจ่มแจ้ง เพราะติดศัพท์บางตัว หรือขาดความรู้ภูมิหลัง

หลักการแปลถัดมาคือ **หลักการแปลเพลง** เพลงไม่ได้ถือว่าเป็นวรรณกรรมแต่เป็นบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันการแปลเพลงได้มีส่วนร่วมในการแปลบันเทิงคดีประเภทอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลบทภาพยนตร์ เนื่องด้วยอิทธิพลของภาพยนตร์ประเภทมิวสิคัล จึงทำให้บางครั้งจำเป็นต้องมีการแปลเพลงควบคู่ไปด้วย เพราะเพลงในภาพยนตร์หรือนิเมชันการ์ตูนมิวสิคัลนั้นมีหน้าที่ในการเล่าเรื่องราว หรือแสดงความรู้สึกของตัวละครออกมา ดังนั้นหากไม่แปลอาจจะทำให้เรื่องราวขาดหายไป

วิธีการแปลเพลงจะแยกเป็น 2 ประเภท หากแปลเพื่อไปประกอบภาพยนตร์ไม่ได้ร้อง ก็สามารแปลแบบปรกติ เน้นใจความและสำนวนให้สละสวยเหมือนกับทางภาษาต้นฉบับ แต่ถ้าหากแปลเพลงเพื่อร้องแล้วละก็ มีสิ่งที่ต้องคำนึงเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ วรรณยุกต์ จังหวะเพลง ครุ-ลหุ สัมผัส จำนวนพยางค์ เนื้อหาของเพลง รูปปาก และสรรพนามให้สัมพันธ์กับบทพากย์ที่ใช้ควบคู่กัน

และหลักการแปลสุดท้ายคือ **หลักการแปลกวีนิพนธ์** ลักษณะการแปลกวีนิพนธ์มี 2 ลักษณะคือ แปลเป็นร้อยกรอง วิธีนี้นิยมใช้กับวรรณคดีโบราณที่มุ่งเน้นทั้งเนื้อหาสาระและความไพเราะของภาษา ผู้แปลส่วนใหญ่มุ่งหวังจะให้งานแปลของตนเป็นวรรณคดีอีกชิ้นหนึ่งในภาษาอีกภาษาหนึ่ง นอกจากจะแปลเนื้อหาสาระแล้วยังรักษาวิธีนำเสนอที่ใกล้เคียงที่สุดกับต้นฉบับโดยยึดฉันทลักษณ์ไว้อย่างเหนียวแน่น พยายามเล่นคำ เล่นความหมายตามต้นฉบับทุกจังหวะ การแปลที่ยึดติดฉันทลักษณ์นี้เหมาะสมสำหรับการแปลเป็นภาษาที่มีฉันทลักษณ์อย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

และลักษณะที่สองคือ แปลเป็นร้อยแก้วที่ประณีตหรือ prose poem ผู้แปลจะใช้การแปลกวีนิพนธ์เป็นร้อยแก้วต่อเมื่อมีจุดประสงค์เพียงการสื่อสารความคิดและวัฒนธรรมอื่น ๆ ในกวีนิพนธ์ ทั้งนี้เพราะบทบาทการใช้งานแปลวรรณคดีได้ทวีความหลากหลายขึ้นมา เช่น เพื่อศึกษาและเผยแพร่ความคิด ถ้อยคำ เหตุการณ์ ตำนาน ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และความชัดเจนของเนื้อหาสาระ prose poem หรือ poetic prose ถึงแม้จะเป็นร้อยแก้วที่ประณีตก็ยังมีองค์ประกอบหลายอย่างของกวีนิพนธ์ เช่น มีจังหวะ สัมผัส นอก สัมผัสใน สัมผัสอักษร และการเล่นคำความหมาย

ในการแปลกวีนิพนธ์อาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ความเข้าใจเป็นปัญหายิ่งใหญ่ที่สุดของผู้แปลไม่ว่าจะแปลงานประเภทใดโดยเฉพาะกวีนิพนธ์ประเภทที่มุ่งแสดงความรู้สึก มโนทัศน์ และอื่น ๆ ที่เป็นนามธรรม บางครั้งปัญหาความเข้าใจเกิดจากรูปแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่กวี

ใช้ หรือปัญหาการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน หลังจากที่ผู้แปลทำความเข้าใจความคิดของกวีและรูปแบบของกวีนิพนธ์อย่างถูกต้องก็จะหาคำแปลสั้น ๆ กะทัดรัดในจำนวนที่จำกัดตามลักษณะฉันทลักษณ์ทั้งยังต้องมีเสียงหนักเบาเหมาะกับจังหวะและสัมผัสด้วย ซึ่งเป็นงานหนักมากของผู้แปล อย่างไรก็ตามถ้าผู้แปลเป็นกวี หรือเคยชินกับการแต่งกวีนิพนธ์แล้วก็จะได้รับความสะดวกมากขึ้น

จากการศึกษาและเรียนรู้หลักการแปลวรรณกรรม หลักการแปลนวนิยาย หลักการแปลบทละคร หลักการแปลบทภาพยนตร์ หลักการแปลนิทาน นิยาย หลักการแปลเรื่องเล่า หลักการแปลการ์ตูน และหลักการแปลกวีนิพนธ์ จะมีขั้นตอนการแปลเหมือนกันคือ จะเริ่มด้วยการอ่านต้นฉบับเพื่อทำความเข้าใจให้ตลอดตั้งแต่ตอนต้นจนจบเรื่องก่อนเสมอ จากนั้นผู้แปลจะต้องหาความหมายของคำและคำแปล แล้วจึงลงมือเขียนบทแปลด้วยภาษาที่เหมาะสม สละสลวย และยังคงรักษาความหมายเดิมของภาษาต้นฉบับ